

01.10.2024

Asia/4

Päätettävä tässä kokouksessa

4

Ikääntyneiden perhehoidon myöntämisen perusteet sekä palkkiot ja korvaukset

HEL 2024-012243 T 05 04 00

Päätösehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päättää vahvistaa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen ikääntyneiden perhehoidon myöntämisen perusteet sekä palkkiot ja korvaukset liitteen 1 ja 2 mukaisesti 1.10.2024 alkaen.

Esittelijän perustelut

Arviointipäällikkö ***** ja projektiasiantuntija ***** ovat kutsuttuina asiantuntijoina.

Ikääntyneiden perhehoito

Perhehoito on sosiaalihuoltolain (2014/1301) 14 §:n mukaista sosiaalipalvelua, jonka järjestäminen, tuottaminen ja toteuttaminen on Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vastuulla. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen ensisijainen vastuu on tukea ikääntyneiden ja alle 65-vuotiaiden monisairaiden asiakkaiden omaa toimintakykyä ja asiakkaiden kotona asumista.

Ikääntyneiden perhehoidolla tarkoitetaan ikääntyneen hoivan ja huolenpidon järjestämistä perhehoitajan tai hoidettavan kodissa, minkä toteuttaa tehtävään soveltuva ja ennakkovalmennuksen käynyt perhehoitaja (perhehoitolaki 263/2015). Ikääntyneiden perhehoito mahdollistaa ikääntyneen kotona asumista hoivan ja hoidon palvelumuodoilla. Ikääntyneiden perhehoitoon soveltuu henkilö, jolla ei ole vielä palveluasumisen tai ympärivuorokautisen laitoshoidon tarvetta, mutta joka tarvitsee lisätukea kotiin annettavien palveluiden tueksi. Ikääntyneiden perhehoito tukee muun muassa muistisairasta asiakasta sekä ikääntynyttä asiakasta, joka kokee turvattomuutta ja tarvitsee toisen henkilön läsnäoloa. Ikääntyneiden perhehoito mahdollistaa omaishoitajan lakisääteisten vapaiden käyttämistä tai omaishoitajan työssäkäynnin.

Perhehoidon vahvuuksia ovat muun muassa pysyvät ihmissuhteet, jatkuvuus ja koti elinympäristönä. Perhehoidossa on mahdollista antaa yksilöllistä hoivaa ja huolenpitoa, koska hoidettavien määrä on pieni ja hoitaja tai hoitajat pysyvät samoina. Lähtökohtaisesti perhekodissa voidaan hoitaa samanaikaisesti neljää henkilöä, mukaan lukien perhehoi-

tajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt. Perhekodissa voidaan kuitenkin hoitaa samanaikaisesti enintään kuutta henkilöä siinä tapauksessa, että perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi ennakkovalmennuksen käynnyttä perhekodissa asuvaa henkilöä, joista ainakin toisella on lisäksi tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- tai kasvatustehtävistä. Ikääntyneiden perhehoitaja voi olla parisuhteessa oleva tai yksinasuva. Perhehoito on koko perheen asia ja edellyttää jokaisen perheenjäsenen hyväksynnän.

Helsingissä on käynnissä Kestävän kasvun hanke vuosille 2023–2025, johon rahoitus saadaan Euroopan unionin kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Ohjelmaa koordinoi sosiaali- ja terveysministeriö ja sitä toteutetaan kaikilla Suomen hyvinvointialueilla ja Helsingissä. Tässä yhtenä osaprojektina on Omaishoidon palveluvalikko, jossa on tavoitteena selvittää vastaako ikääntyneiden perhehoito asiakkaiden tarpeisiin, lisääkö palvelun käyttö omaishoitajien lakisäästeisten vapaiden pitämistä ja miten palvelu toimii osana Helsingin ikääntyneiden palveluvalikkoa. Osaprojektiin sisältyy ikääntyneiden perhehoidon pilotointijakso, jonka suunniteltu ajanjakso on 1.10.2024–31.3.2025.

Ikääntyneiden perhehoito perustuu perhehoitajan ja Helsingin kaupungin väliseen toimeksiantosopimukseen, joka laaditaan ennen asiakkaan sijoittumista perhehoitoon, ja jossa määritellään muun muassa osapuolten oikeudet ja velvollisuudet sekä perhehoitajalle asiakkaasta maksettava hoitopalkkio. Hoitopalkkion suuruus määräytyy perhehoitajan antaman hoidon vaativuuden ja sitovuuden sekä hoidettavan valvonnan ja ohjauksen tarpeesta.

Asiakasryhmänä ovat ikääntyneiden omaishoidon asiakkaat sekä muut ikääntyneet asiakkaat, jotka tarvitsevat hoitoa ja huolenpitoa. Asiakkaat voivat olla myös kotihoidon asiakkaita. Ikääntyneiden perhehoitoa järjestetään lyhytaikaisena perhehoitona 24 tuntia vuorokaudessa, joka on tilapäistä (enintään 3 kuukautta), sekä osavuorokautisena perhehoitoa 12 tuntia, 6 tuntia ja 3 tuntia. Ikääntyneiden perhehoidolla on tarkoitus korvata kotiin annettavan hoidon palveluseteliä, päivätoimintaa sekä lyhytaikaista hoitoa. Ikääntyneiden perhehoidon myöntämisen perusteina toimivat asiakkaan palveluntarve, ikääntyneiden perhehoidon myöntämisen perusteiden täytyminen sekä asiakkaan kokonaisvaltainen tilanne.

Ikääntyneiden perhehoidon järjestämisestä vastaavat ensisijaisesti asiakasohjaajat yhteistyössä asiakkuuspäälliköiden, hallintoassistenttien, omaishoidon erityisasiantuntijan sekä pilotointijaksolla Kestävän

kasvun hankkeen osaprojektin työntekijän kanssa. Pilotointijaksolle osallistuvat perhehoidosta vastaavat työntekijät toimivat Helsingin kaupungin eri alueilla ja -toimipisteillä. Yhteistyötä tehdään tiiviisti eri säsäisten toimijoiden kesken, joita ovat esimerkiksi kotihoito ja aikuissosiaalityö. Tämän lisäksi yhteistyökumppaneina toimivat Perhehoitoliitto ja Pääkaupunkiseudun Omaishoitajat ry.

Palveluun hakeutuminen

Helsingissä toimii ikääntyneille keskitetty neuvontapalvelu Seniori-info. Neuvontapalvelut ohjaavat asiakkaan asiakasohjaukseen.

Asiakkaille tehdään laaja-alainen palvelutarpeenarviointi yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen läheistensä sekä muiden toimijoiden kanssa. Arvioinnissa käytetään interRAI-CA (Resident Assessment Instrument – Contact Assessment = porrastettu palvelutarpeen arviointiväline) + HELSA (Helsinki Social Assessment = laaja-alainen sosiaalisen tilanteen arviointi, jolla kartoitetaan iäkkään henkilön sosiaalisia avun tarpeita ja voimavaroja) -arviointivälineitä. Lisäksi huomioidaan asiakkaan yksilölliset tarpeet. Mikäli asiakkaalle myönnetään ikääntyneiden perhehoitoa, laaditaan asiakassuunnitelma. Tarpeen mukaisesti asiakassuunnitelmaa päivitetään. Asiakkaalle nimetään myös tarvittaessa omatyöntekijä. (sosiaalihuoltolaki)

Palkkiot ja korvaukset

Ikääntyneiden perhehoidon maksettaviin korvauksiin kuuluvat perhehoitajalle maksettavat hoitopalkkiot, kulukorvaukset, mahdolliset käynnistämiskorvaukset sekä -kilometrikorvaukset.

Taloudelliset vaikutukset

Omaishoitajia tuetaan heidän työssään mahdollistamalla heille omaishoidon vapaapäivien pitäminen eri palvelumuotoja hyödyntäen. Omaishoitajien uupumisen ehkäisy ja perheiden kriisitilanteiden ennakointi ehkäisevät kalliimpien palvelujen käyttöä, kuten pitkäaikaisen ympärivuorokautisen laitoshoidon tarvetta.

Tarkoituksena on mahdollistaa kevyemmän palvelun tuote ikääntyneiden palveluvalikkoon, jonka myötä mahdollistetaan ja kohdistetaan asiakkaille oikea-aikaisempi palvelu, ja välttyään asiakkaan liian aikaisin siirtymiseltä raskaampiin palveluihin, jonka myötä laitospalveluita saadaan minimoitua.

Ikääntyneiden perhehoidon pilotointijakso käynnistetään 1.10.2024 alkaen. Ikääntyneiden perhehoidon pilotointijakso ja palvelun juurruttaminen vaatii palvelun järjestäjältä henkilöstöresursseja, kuten asiakas-

01.10.2024

Asia/4

ohjaajia ja hallinnon edustajia. Eri toimijat toteuttavat ikääntyneiden perhehoidon eri prosesseja, kuten perhehoitajien palkkioiden maksamisen, valvonnan ja tukemisen.

Vaikutus asiakkaisiin

Omaishoidon lakisääteisten vapaiden käyttöä voidaan tehostaa eri palvelumuotoja kehittämällä. Ikääntyneiden perhehoito tarjoaa palvelumuodon kotihoidon ja pitkäaikaisen ympärivuorokautisen laitoshoidon välille tukien asiakkaan kotona asumista kohdistamalla yksilöllisen hoidon ja huolenpidon palvelua oikea-aikaiseksi.

Vaikutus muihin palveluihin ja henkilöstöön

Perhehoitajien käyttö vähentää sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten saatavuuteen liittyviä mahdollisia haasteita.

Ikääntyneiden perhehoidon tarkoituksena on mahdollistaa palveluvaihtoehtoja jo olemassa oleviin palveluihin, joita ovat omaishoidon lakisääteisten vapaapäivien aikaisen hoidon järjestämismahdollisuudet päivätoiminta, kotiin annettavan hoidon palveluseteli, ja lyhytaikainen hoito.

Toimivalta

Hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranomaisen päättää hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on päättänyt 6.11.2018 § 288 lastensuojelun ja vammaispalvelujen perhehoidon korvauksista ja palkkioista sekä samassa oikeuttanut toimialajohtajan päättämään sosiaalihuollon toimeenpanoon liittyvien palkkioiden ja korvausten määrien muista kuin laissa säädettyistä tarkistuksista ja muutoksista. Iäkkäiden perhehoidon korvaukset ja palkkiot ovat uusia, joten niistä päättää lautakunta.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Riina Lilja, arviointipäällikkö: 09 310 42660
riina.lilja(a)hel.fi
Minna Schalin, toiminnansuunnittelija: 09 310 44569
minna.schalin(a)hel.fi

Liitteet

01.10.2024

Asia/4

-
- 1 Ikäntyneiden perhehoidon myöntämisen perusteet
 - 2 Ikäntyneiden perhehoidon palkkiot ja korvaukset

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta